

Guia bàsica de consells legals

#SomDefensores
Davant la repressió, defensem els drets humans

Editat per:

ACDDH

Associació Catalana per la Defensa dels Drets Humans

Guia bàsica de consells legals

INDEX

1.-	Actuacions policials a peu de carrer	p.5
2.-	Restricció del trànsit, de la circulació i controls a les vies públiques	p.6
3.-	Captació i divulgació d'imatges i gravacions	p.6
4.-	Detencions	p.7
5.-	Excessos policials i maltractaments	p.8
6.-	Drets de la persona detinguda	p.8
7.-	Procediment d'Habeas Corpus	p.9
8.-	Declaració de la persona detinguda davant del Jutjat de Guàrdia	p.10
9.-	Citacions d'altres persones	p.11
10.-	Informació i recolzament psicosocial	p.11
11.-	ADN	p.12
12.-	Entrades i perquisicions	p.12
13.-	Intervenció de les comunicacions	p.13
14.-	Participació en activitats del referèndum de l'1 d'octubre	p.13
15.-	Mitjans de comunicació	p.15
16.-	Internet	p.15

1.- Actuacions policials a peu de carrer.

Els agents per prevenir o investigar la comissió d'una infracció administrativa o d'un delictes penal, poden exigir que t'identifiquis, sota advertiment d'imposar-te una multa per desobediència lleu si no ho fas.

- ◉ En cas de no anar documentada, poden exigir-te d'acompanyar-los a comissaria per ser identificada, tràmit que no podrà superar les 6 hores.
- ◉ Els registres corporals només poden ser superficials i han de venir justificats per la cerca d'elements vinculats amb la comissió o prevenció d'una infracció, o la incautació de substàncies estupefaents o materials perillosos.
- ◉ No poden exigir-te que mostris o permetis l'accés al llistat de trucades, als missatges o a l'agenda de contactes del teu telèfon.
- ◉ Tampoc poden revisar agendes personals ni altres documents privats.

El temps que duren aquestes indagacions es consideren "retenció" i no pas "detenció", tot i així, la persona té dret a no manifestar res que la pugui perjudicar. L'actuació dels agents ve delimitada tant pels delictes previstos en el Codi Penal com per les infraccions disciplinàries previstes a la normativa policial. Tant en els registres corporals com posteriorment en la ubicació en les cel·les, la persona té dret a ser tractada d'acord amb el seu gènere sentit.

2.- Restricció del trànsit, de la circulació i controls a les vies públiques.

Els agents policials podran limitar la circulació i la permanència en llocs públics en casos d'alteració o risc d'alteració de l'ordre públic. Podran efectuar controls de carretera, registres a vehicles, controls a la via pública o en establiments oberts al públic amb la finalitat de prevenir la comissió de delictes, detenir els seus responsables o intervenir els instruments i les proves dels delictes. També podran intervenir els instruments que es considerin perillosos o utilitzables per alterar l'ordre públic. En cas d'emergència, podran inclús evacuar immobles o espais públics.

3.- Captació i divulgació d'imatges i gravacions.

Els agents policials no poden exigir que se'ls mostrin imatges/gravacions o que s'esborrin. La "Llei mordassa" no sanciona la captació d'imatges sinó l'ús que se'n faci quan la seva divulgació posi en risc la seguretat o intimitat dels agents actuants.

Abans de divulgar continguts a les xarxes socials, s'ha de pensar en preservar la intimitat i la seguretat de les persones que hi apareixen.

4.- Detencions.

Només es pot detenir una persona en el cas que sigui sospitosa d'haver comès un fet delictiu. En cas de detenció, les persones del voltant han de mirar d'esbrinar la identitat de la persona detinguda per informar-ne el seu entorn proper o les persones que estiguin formant part del dispositiu legal, per facilitar-ne el seguiment. S'ha de procurar prendre nota de les dades de persones que hagin observat els fets i comprovar si existeixen càmeres de videovigilància properes, perquè són dades que poden ser útils en un futur procés judicial. En el cas de que la persona sigui citada directament a comissaria, tot i acudir-hi voluntàriament, pot acabar sent detinguda. Un particular pot detenir-ne un altre, només en el cas que estigui cometent un delicte, fins a l'arribada de la policia.

5.- Excessos policials i maltractaments.

En el cas que la policia s'excedeixi, sigui actuant de manera arbitrària o causant danys físics o emocionals, cal exigir la identitat dels agents actuants o procurar recollir dades que ens permetin arribar a la seva futura identificació, com números de matrícula dels vehicles, descripcions físiques, etc. És legal gravar els abusos policials, i és recomanable prendre nota de les dades de les persones que hagin presenciat els fets i comprovar l'existència de càmeres de vigilància properes, perquè són dades que poden ser útils en un eventual procediment judicial. És recomanable documentar mèdicament les lesions patides i fer-ne fotografies així com fer gestions per assegurar que si existeixen imatges de les càmeres de videovigilància, no s'esborrin fins que les demani el jutjat que passi a investigar els fets, en cas d'haver estat denunciats. Hi ha diversos organismes de Drets Humans que registren els casos de maltractament i se'ls pot fer arribar la informació del cas.

6.- Drets de la persona detinguda.

La persona detinguda té dret a no declarar, a no dir la veritat si ho fa i a no col·laborar en la investigació. La detenció ha de durar el mínim temps possible i no pot superar les 72 hores. En el cas de menors, s'ha d'avisar als progenitors/tutors dins de les 24 hores i resoldre sobre la seva privació de llibertat dins de les 48 hores. Un cop a comissaria, la persona detinguda tindrà dret a:

- ⦿ conèixer els fets que se li atribueixen,
- ⦿ a comptar amb un/a advocada que accedeixi a la informació

rellevant continguda a l'atestat policial i que l'assessori des del primer moment i abans de qualsevol diligència,

- ⦿ al suport d'un/a traductor/a,
- ⦿ a fer una trucada sota supervisió policial,
- ⦿ a que la policia comuniqui a qui es triï la detenció,
- ⦿ a avisar al Consolat en cas de ser una persona estrangera,
- ⦿ a ser examinat per un/a metge/ssa i accedir a la medicació o tractament que estigui seguint.

En cas de comptar amb un advocat/da de confiança, es pot demanar que se l'avisï i si no se'n coneix cap, se n'hi assignarà un/a per part del Torn d'Ofici que l'assistirà al llarg del procediment. La persona pot canviar d'advocat/da en qualsevol moment del procediment.

Si es deixa la persona en llibertat, se li retornaran els efectes personals intervinguts. Al cap d'uns pocs dies, és recomanable esbrinar als serveis informatius del jutjat si hi ha un procediment judicial en marxa, per defensar-se des del primer moment.

7.- **Procediment d'Habeas Corpus.**

Aquest procediment legal té per objectiu que el Jutjat supervisi la legalitat de la detenció. Pot instar-lo per escrit tant la persona detinguda com persones del seu entorn proper o bé la seva defensa legal. Els agents policials hauran de dur la persona detinguda davant del Jutjat per a que pugui exposar les circumstàncies de la seva detenció, acte seguit, es resoldrà en un breu termini la legalitat o no de la detenció.

8.- Declaració de la persona detinguda davant del Jutjat de Guàrdia.

Un cop passada a disposició judicial la persona detinguda, la seva defensa legal podrà accedir a la integritat de l'atestat policial i entrevistar-s'hi de nou per assessorar-la. Aquesta té dret a declarar, a no declarar o a contestar només les preguntes que desitgi. No té cap obligació de col·laborar amb la justícia aportant informacions o proves. Davant de l'autoritat judicial, pot aportar elements de descàrrec i exposar les vulneracions de drets que hagi patit. També es pot fer una denúncia posteriorment, estant en llibertat.

En cas de ser greus els delictes que s'atribueixin a la persona detinguda, sempre que hi hagi risc de fuga, de reiteració delictiva o de destrucció de proves, el jutjat pot acordar diverses mesures, entre elles les compareixences quinzenals davant del Jutjat, la prestació de fiança o la presó provisional. Totes elles poden ser recorregudes.

9.- Citacions d'altres persones.

En el cas que una persona no sospitosa d'haver comès un delictes sigui cridada a declarar davant la policia o del jutjat, ho serà com a testimoni. Com a tal, té la obligació de presentar-s'hi, sinó, pot ser multat o fins i tot acusat de desobediència. No tindrà dret a l'assistència d'un advocat/da, té l'obligació de declarar i de dir la veritat, sota advertiment de cometre el delictes de fals testimoni en cas contrari. Aquesta obligació decau si és preguntada per fets que poden incriminar-la a ella o als seus familiars. El fals testimoni només es produeix si els fets sobre els que s'ha mentit se segueixen sostenint fins a l'acte del judici. En cas de condemna per fals testimoni, la pena és inferior als dos anys si no és contra reu.

10.- Informació i recolzament psicosocial.

L'entorn de la persona detinguda pot anar a comissaria a interessar-se pel seu estat però no podran entrevistar-s'hi. Si la detenció s'allarga, poden dur-li mudes de roba, medicació i material higiènic bàsic. Per esbrinar quin/a advocat/da ha estat designat/da per assistir-la, es pot trucar al Col·legi d'Advocats de Barcelona. És important accedir a informació contrastada i prestar suport emocional a l'entorn de la persona detinguda i a aquesta de seguida que surti en llibertat per minimitzar l'impacte de la detenció.

11.- ADN:

La presa de mostres biològiques suposa que el codi associat a l'ADN de la persona romandrà llarg temps registrat en els fitxers policials i que pot ser emprat en diversos procediments judicials. Cal prendre la decisió de facilitar-ne la recollida per part de la policia després d'haver estat assessorada legalment. En cas de negativa, caldrà autorització judicial. Per intervenir objectes abandonats que continguin restes biològiques de la persona sospitosa, com saliva o cabells, no cal autorització judicial.

12.- Entrades i perquisicions.

Les entrades i perquisicions, a menys que es tracti d'un cas de delicte flagrant, han de comptar o bé amb el consentiment del titular de l'habitatge/ seu/ oficina o bé amb una ordre judicial. Cal la presència del secretari/a judicial i de la persona detinguda o del titular de l'establiment. La perquisició només es podrà fer en els espais vinculats amb l'activitat o la persona investigada.

En cas d'intervenció d'objectes, de telèfons o terminals informàtics, caldrà una ordre judicial diferenciada per accedir al seu contingut. S'ha d'aixecar una acta de tots els elements que s'intervinguin i podem exigir-ne una còpia.

13.- Intervenció de les comunicacions.

La intervenció de les comunicacions només pot acordar-se per una autoritat judicial i per un període determinat en investigacions per delictes greus. La transcripció de les trucades i el contingut dels missatges anirà sent entregat al Jutjat, que podrà o no prorrogar-ne la intervenció. El Jutjat també pot indagar el llistat de contactes o la geolocalització del terminal en un moment concret. Al marge de la legalitat, els avenços tecnològics permeten interceptar amb facilitat les comunicacions de tercers.

14.- Participació en activitats del referèndum de l'1 d'octubre.

La convocatòria i participació en un referèndum no és delictiva des de la reforma del Codi Penal del 2005. Les prohibicions envers el referèndum del Tribunal Constitucional només tenen efectes obligatoris respecte dels destinataris a qui han estat expressament dirigides i notificades personalment i, per tant, no afecten a la resta de particulars. La ciutadania continua tenint el dret a dur a terme la seva activitat política i a expressar les seves idees.

Les encartellades només poden ser sancionades quan s'enganxin cartells en espais no permesos, podent ser multades amb sancions administratives.

Les concentracions i manifestacions que es convoquin no tenen perquè comptar amb autorització però poden modificar-se per part de l'autoritat quant a dates, horaris o recorregut per raons de seguretat.

Si es considera que el seu caràcter és il·lícit o que poden generar-se desordres, poden prohibir-se. S'han de comunicar a l'autoritat, en cas contrari, es podria multar els seus organitzadors. L'import de les multes ve condicionat per si es genera una situació de risc o si s'afecta a infraestructures generals. Les persones que entorpeixin una manifestació poden estar cometent una infracció administrativa o un delicte, en funció de la gravetat del cas.

L'accés a edificis, l'ocupació de la via pública o l'escalament d'edificis o monuments en determinats casos també és sancionable.

L'alteració de l'ordre públic i la desobediència als agents policials, en cas de ser lleu, comporta una sanció administrativa i en cas de ser greu, constitueix un delicte que pot arribar a comportar presó.

15.- Mitjans de comunicació.

A banda dels mitjans de comunicació que han rebut requeriments directes per part del Tribunal Constitucional, la resta de mitjans, poden seguir difonent els continguts verbals i gràfics que tinguin per convenient sobre el referèndum.

L'expressió d'idees i la divulgació de missatges que en promoguin la participació no poden ser sancionats.

La llibertat d'expressió i d'informació cobreix els periodistes, tertulians/es, càrrecs polítics i els mitjans de comunicació que els hi donin cobertura, amb el límit que no s'inciti a cometre delictes, a exercir violència, no atribueixin falsament fets delictius o vexin a tercers. Els continguts emmarcats en el debat polític així com les manifestacions dels càrrecs polítics, estan especialment protegits.

16.- Internet.

El col·lectiu Xnet (amb aquest enllaç <https://xnet-x.net/>), projecte activista que treballa en diferents camps relacionats amb els drets digitals i la democràcia en xarxa ha creat una "Guia d'indicacions per preservar els drets fonamentals a Internet" que podeu consultar a:

<https://xnet-x.net/manual-tecnico-derechos-fundamentales-internet/>

Amb el recolzament de:

